

Plataforma pel Patrimoni i la Vida Rural a Llaés

PLA D'ACCIO

1. Presentació

La Plataforma pel Patrimoni i la Vida Rural a Llaés (PAVIRU-LLaés) neix com una iniciativa de persones residents, pagesos, propietaris rurals, i entitats socials i culturals compromeses amb la defensa del patrimoni natural, cultural, social, comunal i productiu de Llaés. Amb la finalitat de garantir la qualitat de vida rural dels habitants del territori, promovem accions de protecció, preservació, convivència i desenvolupament sostenible en un espai d'alt valor ecològic i patrimonial, reconegut per diverses figures de protecció com zona ZEC, ZEPA, PEIN i Xarxa Natura 2000.

2. Objectius, Línies Estratègiques i Pla d'Accions 2025-2034

Aquest Pla es basa en quatre grans objectius que abasten la protecció del patrimoni, la continuïtat de la vida rural, la regulació del turisme i la governança del territori. Cada objectiu compta amb quatre línies estratègiques que estableixen les directrius per a la seva consecució. Al seu torn, cada línia estratègica incorpora dues accions prioritàries a desenvolupar en el període 2025-2026, sumant un total de 32 accions concretes. Aquest enfocament integral permet coordinar esforços entre la pagesia, els residents, les institucions i altres actors rellevants, garantint una gestió equilibrada i sostenible del territori.

Objectiu 1: Protegir el patrimoni natural, històric i cultural de Llaés

Línia estratègica 1.1: Recuperar la història i la memòria viva de Llaés

- **Acció 1:** Recol·lecció de testimonis orals, fotogràfics i documentals per crear un Arxiu Històric i Comunitari de Llaés, amb suport de veïns, investigadors i entitats culturals.
- **Acció 2:** Organització d'exposicions, jornades i publicacions divulgatives sobre la història i les lluites pageses i populars que han configurat el territori.

Línia estratègica 1.2: Reivindicar Llaés com a territori viu i desmuntar el relat de l'abandonament

- **Acció 3:** Impuls de la campanya "Llaés viu", amb materials gràfics i accions públiques que visibilitzin les activitats, persones i serveis ecosistèmics del territori.
- **Acció 4:** Elaboració d'un Mapa Viu de Llaés, amb participació veïnal, que mostri masies habitades, camins, fonts, pastures, boscos madurs i projectes actius, per difondre el valor ecològic i social del territori.

Línia estratègica 1.3: Conservar i restaurar el patrimoni rural, natural i arquitectònic

- **Acció 5:** Elaboració d'un inventari de masies, béns comunals, construccions tradicionals i zones d'alt valor patrimonial i ecològic, amb criteris de protecció i ús social de la pagesia i població resident.
- **Acció 6:** Promoció de la rehabilitació i ús comunal de construccions històriques (cabanyes, fonts, ermites, corrals) en col·laboració amb entitats especialitzades i administracions locals.

Línia estratègica 1.4: Protegir el paisatge, la biodiversitat i els béns comunals

- **Acció 7:** Elaboració d'unes directrius de gestió del paisatge agrari i forestal de Llaés, que orientin les pràctiques de manteniment, neteja, restauració i ús de camins, pastures i boscos, assegurant la compatibilitat entre activitat pagesa, conservació ecològica i prevenció d'incendis.
- **Acció 8:** Identificació i gestió comunitària dels béns d'ús comunal (camins, fonts, pastures, boscos) mitjançant acords amb les administracions per al seu ús social i agrícola.

Objectiu 2: Garantir la continuïtat de la pagesia i la seva sostenibilitat socioeconòmica.

Línia estratègica 2.1: Suport a la connectivitat ecològica, la biodiversitat i els ecosistemes forestals.

- **Acció 9:** Creació de corredors ecològics per millorar la connectivitat d'hàbitats naturals, incloent la protecció de boscos madurs i els seus ecosistemes.
- **Acció 10:** Desenvolupament d'un pla de gestió forestal de caire naturalista sostenible, amb participació de la pagesia i residents locals.

Línia estratègica 2.2: Accés a l'habitatge rural per a la pagesia.

- **Acció 11:** Establiment d'un model de regulació d'habitatge rural que prioritzi la radicació de la pagesia.
- **Acció 12:** Promoció de cooperatives per a la rehabilitació d'habitatges i infraestructures agràries i models de cessió d'ús de masies per a residents permanents.

Línia estratègica 2.3: Suport a les activitats productives agrícoles i ramaderes sostenibles.

- **Acció 13:** Impuls d'un programa de suport i priorització a explotacions ecològiques i ecològiques regeneratives.
- **Acció 14:** Foment de la comercialització directa i els circuits curts de distribució.

Línia estratègica 2.4: Remuneració dels serveis ecosistèmics produïts i gestionats per la pagesia.

- **Acció 15:** Impuls d'un sistema de compensació econòmica per als pagesos i propietaris/es que conserven i gestionen serveis ecosistèmics, com el segrest de carboni, la biodiversitat i la gestió d'aqüífers, d'entre altres.
- **Acció 16:** Estudi i quantificació dels beneficis ambientals generats per la pagesia i les propietats per justificar polítiques de remuneració directa.

Objectiu 3: Regular l'impacte del turisme de consum a l'entorn rural i la vida a pagès.

Línia estratègica 3.1: Sensibilització sobre l'impacte del turisme al medi rural.

- **Acció 17:** Campanyes divulgatives sobre normativa i bones pràctiques turístiques en entorns rurals. Col·laboració amb operadors turístics per fomentar un model de turisme responsable amb ple respecte de la pagesia, la població resident, i els drets de les propietats i els seus titulars.
- **Acció 18:** Senyalització, retolació, i instal·lació de panells informatius sobre la protecció del territori i les normatives aplicables vigents. Creació d'un sistema de senyalització d'accessos autoritzats i zones restringides.

Línia estratègica 3.2: Regulació de l'accés i ús del territori per l'explotació turística.

- **Acció 19:** Implementació d'un sistema de permisos per activitats recreatives i esportives organitzades per entitats locals que s'han demostrat responsables i respectuoses amb l'entorn, els drets de la pagesia resident i dels titulars de les finques.
- **Acció 20:** Determinació i mapeig dels usos de camins, pistes forestals, rutes homologades i zones d'accés restringit per protegir espais sensibles i la qualitat de la vida quotidiana de la pagesia i població amb residència permanent, establint controls sobre l'accés i tipus d'ús dels camins veïnals i altres camins i senders no homologats i homologats, en coordinació amb la FEEC.

Línia estratègica 3.3: Control i avaluació d'impacte d'activitats turístiques autoritzades.

- **Acció 21:** Promoció de la suspensió temporal d'activitats esportives i turístiques no regulades i/o autoritzades a finques privades fins a l'establiment d'un pla de gestió integral consensuat amb els titulars demanials, les persones residents i la pagesia.
- **Acció 22:** Creació d'un sistema d'avaluació d'impacte per a actuals i noves activitats esportives i turístiques en el territori.

Línia estratègica 3.4: Dret de seguretat pública i protecció de la població resident i la pagesia.

- **Acció 23:** Exigència d'un reforç en la presència i actuació de cossos de prevenció i seguretat per evitar accions il·legals al territori.
- **Acció 24:** Creació d'un protocol d'actuació amb les administracions per garantir la seguretat de la població resident davant actes vandàlics o d'intrusió.

Objectiu 4: Governança, gestió integral i implicació institucional pel foment de la vida rural sostenible.

Línia estratègica 4.1: Governança participativa amb un organisme de gestió pública mixta estatal-comunitari que coordini i supervisi l'espai protegit, incloent la participació activa del Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais d'Interès Natural del Ripollès.

- **Acció 25:** Creació d'un organisme de governança amb representació de la pagesia, veïns i institucions. Impuls d'un marc regulador que permeti la presa de decisions descentralitzada amb participació local.
- **Acció 26:** Campanyes informatives sobre normativa vigent i realitats de Llaés.
- **Línia estratègica 4.2:** Desenvolupament dels serveis públics i tecnològics, amb reducció de la bretxa i asimetria en el seu accés i gaudi al món rural local.
 - **Acció 27:** Impuls i exigència d'inversions en connectivitat digital i accés a internet d'alta velocitat per a Llaés.
 - **Acció 28:** Millora de l'accés a serveis bàsics com salut, educació i mobilitat per a la població resident al territori.
- **Línia estratègica 4.3:** Incentius per al retorn i radicació de dones, joves i famílies per a l'emprenedoria pagesa i professional al territori.
 - **Acció 29:** Impuls d'un programa de suport per a joves i dones emprenedores en el sector agroforestal, ramader i de serveis rurals amb voluntat de radicar-se a Llaés, sobre la base d'una vida lliure de violències.
 - **Acció 30:** Foment de projectes de cooperació i suport recíproc davant la radicació de nous residents.
- **Línia estratègica 4.4:** Promoció d'una agenda social i cultural d'activitats d'esbarjo i litúrgiques tradicionals i innovadores per la cohesió social i comunitària de la població resident i visitant.
 - **Acció 31:** Organització d'un calendari anual d'activitats culturals, formatives i festives per al poble de Llaés.
 - **Acció 32:** Creació d'espais de trobada i intercanvi entre la població resident i amb visitants per fomentar la cohesió i la transmissió de coneixement rural.

3. Resultats promoguts

Amb aquest document base, la Plataforma pel Patrimoni i la Vida Rural a Llaés treballa per garantir la protecció i sostenibilitat del territori.

Sovint es creu que tots els interessos i usos dels entorn rurals son iguals i equivalents, de la mateixa manera que per a un analfabet tots els llibres son la mateixa cosa. Contràriament, a la convivència de persones i grups amb interessos diversos, cal ponderar jurídicament i socialment els seus drets i deures, impulsar les pràctiques que resultin compatibles entre sí, i jerarquitzar i prioritzar unes sobre d'altres enllà on no ho son.

La Plataforma pel Patrimoni i la Vida Rural a Llaés, procura i promou un equilibri entre drets de la pagesia i població resident, l'oci i esbarjo turístic dels visitants, la conservació del patrimoni natural i cultural i el desenvolupament socioeconòmic, on cal l'accés, ús preferent i satisfacció plena dels drets de la pagesia i població resident a la seva qualitat de vida rural quotidiana.